

Superlatieven tekort

Paul begon zijn hificarrière met een Superscope versterker, een Superscope cassettedeck, een Akai pick-up en Engelse speakers van een onbekend merk. Dertig jaar (en diverse sets) later draait hij met gloednieuwe, state-of-the-art Xanadu HRS55H luidsprekers, in combinatie met een Accuphase C265 voorversterker, een Accuphase P450 eindversterker en een Accuphase DP67 cd-speler. In de eetkamer wordt muziek en radio geluisterd over een paar Xanadu HRS20S luidsprekers, die worden aangestuurd door een Accuphase P370 eindversterker. Marc Lemmen zocht hem op.

Op een fraaie lenteavond begeven we ons naar de regio Tilburg. Omdat ik nog steeds niet over in-car navigatie beschik (staat nu echt op het lijstje van nog aan te schaffen gadgets) heb ik, zoals zo vaak, een computerprint gemaakt van de te volgen route. Over het algemeen werken deze prints - voor mij - net niet honderd procent. Ik kom er wel, maar er gaat altijd iets mis. Het meest voorkomende probleem is dat je, eenmaal in de buurt van de aangegeven bestemming, op je kilometerteller moet kijken ('na 1,7 km, rechts', 'na 200 meter links'). Dit veronderstelt een nauwkeurigheid die mij niet eigen is. Tegen de tijd dat ik op mijn kilometerteller kijk, ben ik 300 tot 500 meter verder en moet schatten waar 1,7 km ongeveer is. En rond dat punt blijken steevast meerdere afslagen mogelijk, die geen van allen juist hoeven te zijn. En dan wordt het lastig... Zo ook in dit geval. Gelukkig heb ik wel een (oude) mobiele telefoon en simpele instructies

van hoofdpersoon Paul leiden mij zonder verdere omwegen naar een mooie, relatief nieuwe woning in een buitenwijk.

De woning wordt bewoond door Paul en zijn vriendin Carolien. Paul is een vriendelijke, enthousiaste man van 46 jaar. Hij is oorspronkelijk elektromonteur van beroep, maar werkt al jaren als coach in het installatietechnisch onderwijs. Carolien is even oud en werkzaam bij een groot landelijk bekend uitzendbureau. Paul en Carolien hebben geen kinderen, maar wel drie honden: twee Mechelse herders en een Riezenschнауzer, die ten tijde van mijn bezoek op de plaats achter het huis verblijven.

Gematigd modern

De huiskamer is een ruime, rechthoekige ruimte waar (als je een rechthoek op papier tekent), rechtsboven een kleine rechthoek uitgehaald moet worden voor het halletje en links onder een gro-

ter meer vierkant stuk voor de (gedeeltelijk open) keuken. Op de vloer ligt hout en het plafond is wit, net als de wanden, met uitzondering van de bovenste helft van de linker lange wand, die vanaf de entree tot achter grijs is geschilderd. Rondom is de onderste helft van de wanden betimmerd met witte houten panelen. De inrichting is stijlvol, strak en gematigd modern. Het achterste deel van de kamer biedt plaats aan de eethoek en de keuken. Het voorste stuk - ongeveer vier bij zes meter - biedt plaats aan de zithoek. Deze bestaat uit een ruime zwart leren bank, twee grijs lederen fauteuils en een rechthoekige houten salontafel op een groot kleed. De bank staat tegen de rechter lange wand, met uitzicht op een grote Pioneer flatscreen tv tegen de andere wand. Een van de twee fauteuils staat, meteen rechts van de entree, in het midden van de korte zijde, met de rug naar het raam. Deze fauteuil wordt - sinds een week - geflan-

Paul's Installatie

Luidsprekers	Xanadu HRS 55 H	€ 25.000,-
Voorversterker	Accuphase C 265	€ 5.500,-
Eindversterker	Accuphase P 450	€ 6.300,-
Luidsprekers eetkamer	Xanadu HRS 20 S	€ 5.200,-
Eindversterker	Accuphase P 370	€ 6.000,-
CD-speler	Accuphase DP 67	€ 6.800,-
Dvd-speler	Denon DVD 2900	€ 1.500,-
Tuner	Denon TU 10	€ 500,-
Interlinks	Siltech SQ 88	€ 2.800,-
Speakerkabel	Van den Hul Magnum	€ 560,-
Speakerkabel eetkamer	Van den Hul Royal Jade	€ 220,-
Netfilter	Kemp Powersource	€ 1.295,-
Netkabels	Van den Hul The Mainstream	€ 1.200,-
Plasma tv	Pioneer PDP 434 (42 inch)	€ 7.400,-
Totaal:		€ 70.275,-

keerd door twee grote en zeer indrukwekkende Xanadu HRS55H luidsprekers in zwarte pianolak uitvoering. Ze staan nog op de (iets te kleine) marmeren voeten, waarop jarenlang Xanadu DS 30 Special speakers hebben gestaan.

De andere fauteuil staat recht tegenover de speakers, met de rug naar de wand die de keuken afscheidt van de zitkamer. Achter deze stoel, de kenners hebben hem vast al geïdentificeerd als de 'sweet spot', staat een rek met cd's en dvd's. In de hoek rechts daarvan (links vanuit de stoel), staat een mooie donker (kersen?) houten kast met daarin de rest van de installatie. Als we de twee deuren van de kast openen, zien we op de bovenste plank van de kast, naast elkaar, een Denon DVD 2900 dvd-speler en een Denon TU QS tuner. Een etage lager vinden we een Accuphase DP67 cd-speler en een Accuphase C265 voorversterker. En de onderste ruimte

biedt plaats aan een Accuphase P450 eindversterker en een Accuphase P370 eindversterker. De 450 stuurt het midden/hoog van de Xanadu's aan, die zelf een ingebouwde 400 Watt eindversterker hebben voor het laag (twee 12 inch units in de binnenste zijpanelen). De qua vermogen iets lichtere Accuphase 370 stuurt twee Xanadu HRS 20S luidsprekers aan, die in de achterkamer staan, zodat daar ook volop van muziek, met name radio, genoten kan worden. In de vorige set-up, met de Xanadu DS 30 speakers, verzorgde de 450 het laag van deze speakers en de 370 het midden/hoog. Omdat de 370 over twee schakelbare outputgroepen beschikt, volstond een druk op de A/B knop voor het activeren van de speakers in de achterkamer. Wat betreft de interlinks heeft Paul gekozen voor de Siltech SQ 88. Voor de hoofdspeakers gebruikt Paul Van den Hul Magnum speakerkabels en voor de speakers in de eetkamer Van

den Hul Royal Jade. Het stekkerblok is afkomstig van Kemp en de netkabels van Van den Hul (The Mainstream). De stroom komt van een door Paul zelf aangelegde eigen groep in de meterkast.

Kaemfert en Last

Paul heeft muziek en hifi met de paplepel ingegeven gekregen. "Mijn vader was vroeger al gek van muziek", vertelt hij met een duidelijk herkenbaar Brabants accent. "Hij bouwde speakers voor zichzelf en voor anderen en er werd thuis altijd muziek gedraaid. Mijn vader luisterde veel naar James Last, Bert Kaemfert en BZN en zo. En mijn moeder zorgde voor het zwaardere werk in de vorm van koormuziek. En ik luisterde onder andere naar muziek van Bob Marley, the Commodores, Earth, Wind & Fire en the Eagles." Van zijn eerste vakantieverdiensten kocht de 15-jarige Paul een Superscope (by Marantz!) tuner-versterker, een Akai AP100 draaitafel en Engelse luidsprekers van 198 gulden. Het merk is hem ontschoten. Later werd de set aangevuld met een Superscope cassette-deck. Met deze installatie draaide Paul tot hij in 1980 klaar was met school. Zijn eerste baan stelde hem in staat om meer elpees te kopen... en een nieuwe Technics installatie, bestaande uit een SU 8080 versterker (met fluorescerende meters), een ST 8044 tuner en een SL 1200 draaitafel. De speakers bouwde hij zelf, samen met zijn vader, van Philips componenten.

Rond 1987, Paul woont dan al enkele jaren samen met Carolien, stapte hij over op een Denon set, met een 737 versterker en een DCD 1500 cd-speler, en een Thorens TD 167 draaitafel. De zelfgebouwde speakers blijven hun diensten bewijzen tot ze, begin jaren negentig, worden vervangen door Synthese Floating 1 speakers. "Mooie speakers, daar heb ik een jaar of zeven mee gedraaid. Daarbij kocht ik een Quad set, met 606 eindversterker, 34 voorversterker en FM 4 tuner. Later kwam daar een tweede 606 eindversterker bij, zodat ik meer vermogen per speaker had. De Denon cd-speler verving ik door een Marantz CD 10 en ook kocht ik mijn eerste, fatsoenlijke (Van den Hul the Second) in-

terlinks en speakerkabel. Daarvoor heb ik eigenlijk steeds standaard kabels gebruikt." In 2003 wilde Paul een stap verder op hifi gebied. Naar aanleiding van een artikel in een audioblad kocht hij een paar Xanadu DS 30 speakers. "Met een Quad 606 eindversterker per kant klonk dat best muzikaal, maar na een jaartje draaien kwam ik toch tot de conclusie dat er meer in de speakers zat. Dat kon je gewoon horen. Het merk Accuphase had mij altijd al getrokken, zowel qua uitstraling als qua geluid. Ik kocht een Accuphase 450 eindversterker, een C265 voorversterker en een 55V cd-speler. Een flinke uitgave, maar gelukkig ook een hele verbetering!"

Godsvermogen

Na een ontmoeting met Age van de Woud van Xanadu en Bert Fruitema, op de VAD show 2005, bracht Paul zijn DS30 speakers naar Xanadu voor aanpassing van de filters. "Koperband spoelen op het laag, Mundorf condensatoren en zilverspoelen op het mid/hog en Siltech bekabeling. Ik kreeg werkelijk een hele andere speaker terug, met veel meer rust, een natuurlijker geluid, meer laag en betere detaillering. Om er nog meer uit te halen wilde ik een tweede eindversterker. Paul Hattink van Accuphase raadde mij de 370 versterker aan voor het mid/hog. Dat klonk al weer een stuk beter, maar na een jaar begon het weer te kriebelen. Ik heb toen de Van den Hul interlinks tussen voorversterker, eindversterkers, cd-speler en dvd-speler vervangen door Siltech XQ88. De Van den Hul Magnum speakerkabels heb ik gehouden, omdat ze helemaal niet verkeerd klinken en omdat het me, over deze afstand, een godsvermogen zou kosten ze door Siltech te vervangen. Verder heb ik een aparte groep gemaakt in de meterkast en een afgeschermd kabel naar de apparatuur getrokken, via een Kemp netfilter, dat ik eerst uitvoerig heb uitgeprobeerd. Het zijn geen grote stappen, maar het is allemaal goed te horen. Ik heb hierdoor veel meer rust in het beeld gekregen."

Met deze set draaide Paul tot hij, een week voor het interview, een paar Xanadu HRS55HE luidsprekers kocht.

Hij had de oudere HRS 50 al eens gehoord bij Xanadu en was sindsdien al verkocht. Op een show hoorde hij de HRS 55, de hoogrendements uitvoering van de HRS 50, die zijn DS 30's op alle fronten voorbij streefde. "Hij heeft een strakker en dieper laag, een krachtiger, breder beeld, natuurlijker en ze klinken vooral meer live. Ik heb ze gekocht. Het laag bestaat uit twee 12 inch woofers in de zijpanelen, elk in een eigen compartiment, aangestuurd door een eigen 400 Watt versterker. Verder hebben ze twee hoogrendement middentoners met keramische membranen en een bandtweeter, ook met een hoog rendement. Daarnaast zit aan de achterzijde nog een bandtweeter voor extra ruimtelijkheid. De speakers zijn voorzien van een actief filter, bascorrectie voor de woofers en een DSP met vier presets voor verschillende ruimtes. Mijn DSP is door Age van de Woud zelf ingesteld, toen hij de speakers hier afleverde. Hij heeft hier

ook gemeten en het basvolume ingesteld. In principe wordt er gewerkt vanuit de vier presets, maar voor hele moeilijke ruimtes kunnen de instellingen ook nog verder door fabrikant of leverancier aangepast worden aan de ruimte.

Cd en dvd

Paul heeft aparte speakers voor de twee delen van de huiskamer. De dvd-speler is weliswaar aangesloten op de installatie, maar er is geen sprake van een surround opstelling. De ruimte leent zich daar, naar de smaak van Paul en Carolien, niet toe. Er zouden dan teveel concessies aan het woongenot gedaan moeten worden. "We kijken regelmatig films, maar die dvd's doen we na een paar keer kijken meestal weer weg. We hebben vooral muziek dvd's. Stereo vinden we het belangrijkste, we houden van muziek. Carolien en ik houden overigens van hele verschillende muzieksoorten. Carolien is meer van de rock en ik van

TOP 5 CD

1. Doug Macleod - Come to Find
2. Mighty Sam McClain - Give it up to Love
3. Jack Johnson - Sleep through the Static
4. Led Zeppelin - Mothership
5. Jimi Hendrix - The Best of Jimi Hendrix

TOP 5 DVD (muziek)

1. Carlos Santana - Blues at Montreux
2. Nirvana - Unplugged in New York
3. Roger Waters - In the Flesh (live)
4. Sinéad O'Conner - Goodnight, Thank You (live in Dublin)
5. Diana Krall - Live in Paris

de jazz en blues. En dan is er een soort overlapping, in de vorm van wat rustigere rock, waar we samen naar luisteren. Carolien houdt van muziek, maar hecht veel minder belang aan de kwaliteit van de weergave, al hoort ze heel goed het verschil tussen goede en minder goede installaties. Ze heeft de hele dag muziek op staan. Ze begint 's ochtends met haar Tivoli radiootje boven en op de fiets naar het werk luistert ze naar een iPod. En op de dagen dat ze niet hoeft te werken heeft ze de installatie beneden aan staan." Paul heeft een drukke baan en moet af en toe ook 's avonds werken. Hij schat dat hij zo'n zes tot acht uur per week echt naar muziek luistert. Dan zit hij in de stoel met zijn ogen dicht. Carolien doet meestal andere dingen, terwijl de muziek aanstaat. Paul en Carolien luisteren niet naar gekopieerde cd's. Ze kopen regelmatig nieuwe cd's, al vindt Paul cd's en dvd's relatief duur. "Volgens mij is dat ook de reden dat er zoveel gekopieerd wordt. De meeste goede cd-zaken zijn inmiddels verdwenen. Ik heb jarenlang platen en cd's bij Tommy in Tilburg gekocht, een waanzinnig goede zaak, met een hele goede sfeer en verkopers met verstand van zaken. Dat soort zaken heb je niet meer. Tommy is er vorig jaar ook mee opgehouden. Ik koop mijn cd's nu meestal via Bol.com. Ik kom ook nog maar zelden in de stad. Af en toe neemt Carolien wel een paar cd's uit de stad mee.

Luisteren

Na een hele avond praten is het de hoogste tijd om te luisteren. Paul draait onder meer tracks van 'Give it up to Love' van Mighty Sam McLain ('Too Proud'), 'Think... it's all good' van Dean Peer ('Air Circus'), de 20th anniversary uitgave van 'Famous Blue Raincoat' van Jennifer Warnes ('Joan of Arc', met Leonard Cohen), 'Shaka Zulu' van Ladysmith Black Mambazo ('Unomathemba'), 'The Long Black Veil' van The Chieftains ('The Foggy Dew', met Sinead O'Connor), een verzamelaar van Cuby & the Blizzards ('Help me Baby'), 'Mothership' van Led Zeppelin ('Since I've been Loving you'), The Best of Jimi Hendrix en Nirvana Unplugged. Het eerste

dat opvalt, is dat de muziek volledig los komt van de luidsprekers. De speakers lijken absoluut niets met het beeld of de muziek van doen te hebben. Het beeld staat iets omhoog, alsof je voor een laag podium staat. Het is breed en diep en alle instrumenten hebben hun eigen plaats in de ruimte voor en achter de speakers. Door de presence en de druk van de stevige laagweergave (overigens uiterst gecontroleerd) krijgt iedere opname iets van een live weergave. Je voelt de luchtverplaatsing van de kickdrum en de aanslagen van de basgitaar. Zang wordt fraai weergegeven, harde elektrische instrumenten knallen door de ruimte, akoestische instrumenten lijken tegenover je bespeeld te worden. De dynamiek is fantastisch, zowel op lagere als op hogere volumes. Het nadeel van een dergelijke set is dat slechtere opnames genadeloos door de mand vallen. Maar de goede opnames zijn daar tegenover weer om je vingers bij af te likken. Het gemak waarmee deze set bijna iedere soort muziek weergeeft is ronduit fenomenaal.

Ontzettend tevreden

Wat moet je nog meer zeggen van een dergelijke set. Dat superlatieven te kort schieten? Dat de set volmaakt in balans is? Dat de rust ongekend is? Dat het heerlijk luisteren is? Ik geloof dat de meeste lezers inmiddels wel begrijpen dat ik dit een heel erg fraaie set vind. Paul heeft er een hoop geld aan uitgegeven, maar we kunnen wel stellen dat hij er heel wat voor terug heeft gekregen. Het zal dan ook niemand verbazen dat Paul voornamelijk geen plannen heeft voor wezenlijke veranderingen in zijn installatie. "Ik sluit niet uit dat ik ooit nog met een pick-up aan de gang ga. Ik vind dat elpees toch echt nog hun charme hebben. En verder wacht ik op een blu-ray-speler van Denon. Maar verder ben ik ontzettend tevreden. Als je op dit niveau draait, wat moet je dan veranderen. Wat moet je nog kopen? Natuurlijk is er altijd iets beters te vinden, maar dan zou ik zoveel geld moeten gaan uitgeven, dat het niet leuk meer is.